

Булатович Ольга

к.с.-г.н., доцент

Гончар Валентин

к.с.-г.н., доцент

Тимофійшин Іван

к.с.-г.н., доцент, професор кафедри

Подільський державний аграрно-технічний університет

Кам'янець-Подільський, Україна

УЗАГАЛЬНЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ З ПРОМИСЛОВОГО СХРЕЩУВАННЯ СВИНЕЙ ВЕЛИКОЇ БІЛОЇ ПОРОДИ З ПОРОДОЮ ЛАНДРАС

Одним з резервів підвищення виробництва свинини і поліпшення її якості є міжпородне схрещування, що здатне гарантувати у помісних тварин сталість високого ефекту гетерозису [1].

На важливість використання спеціалізованих м'ясних порід для одержання товарних помісей у свинарстві, що дає високий потенціал у підвищенні продуктивності та поліпшує її якісні показники, вказують В.А. Луценко [2] та інші. Вони пропонують виробництву використовувати кнурів м'ясних порід на матках великої білої породи для збільшення виробництва нежирної свинини.

Схрещування, як метод розведення сільськогосподарських тварин, застосовується на наявності природної різниці між породами і на можливості поєднати особливості різних порід у одному організмі.

Помісі першого покоління, одержані від схрещування двох і більше порід, краще ростуть, скоріше відгодовуються, ніж при чистопородному розведенні.

За кількістю використання порід, міжпородне схрещування розділяють на просте – двопородне і складне – багатопородне.

При простому, двопородному схрещуванні використовують лише дві породи свиней і одержані помісі ідуть на відгодівлю.

Просте промислове схрещування свиноматок сального і м'ясосального напрямків продуктивності з кнурами м'ясних порід є найбільш швидким і ефективним методом підвищення їх відгодівельних і м'ясних якостей. Цей метод дає можливість ефективно використовувати у практичних умовах таке біологічне явище як гетерозис, який при правильному підборі пар проявляється у швидшому рості і розвитку тварин, у підвищенні їх скоростиглості, м'ясності і кращому використанні корму.

При простому промислового схрещуванні двох порід багатоплідність свиноматок збільшується в середньому на 0,3-0,5 поросяти на опорос, середньодобовий приріст живої маси – на 40-70 г, ефективність використання корму – на 0,2-0,4 корм. одиниць.

Приблизно з шістдесятих років минулого століття промислове схрещування у свинарстві прийняло напрямок на одержання помісей для м'ясної і беконної відгодівлі (до 90-100 кг), широко використовуючи в якості батьківської породи шведського і датського ландраса, а потім п'єтрена, гемпшира, дюрка, естонську беконну породи.

На високу ефективність схрещування великої білої породи і ландрас вказують у

своїх дослідженнях Н.В. Півняк [3] та інші. Аналіз відгодівельних та м'ясних якостей молодняку, одержаного від кнурів породи ландрас свідчить, що помісні тварини були більш скоростиглими і живої маси 100 кг досягли на 10,3-18,3 днів раніше, ніж чистопородні ровесники.

У нашій країні і за кордоном проведена велика кількість досліджень по вивченню різних поєднань свиней. За даними породовипробування, ландраси за виходом м'яса у туші (55,4 %) зайняли перше місце серед 18 порід свиней, які проходили там випробування [4].

Міжпородне промислове схрещування породи ландрас з плановими вітчизняними породами сального і м'ясосального типів є основним напрямком виробництва товарної свинини.

На основі літературного огляду вітчизняних і іноземних авторів можна зробити висновок, що свині породи ландрас мають широке розповсюдження у країнах Європи і Америки як покращуючи беконна порода.

Багаточисельними дослідженнями, проведеними науково-дослідними інститутами тваринництва Лісостепу і Полісся України та Інститутом свинарства УААН, доведено високу ефективність схрещування маток великої білої породи з кнурами породи ландрас. Помісний молодняк перевищує при відгодівлі чистопородний молодняк за показниками середньодобових приростів на 6,7 %, за оплатою корму – на 8,3 %. Живої маси 100 кг вона досягають на 14 днів раніше, ніж чистопородні тварини великої білої породи [4].

Помісі першого покоління успадковують проміжні м'ясні якості. У порівнянні з молодняком великої білої породи вони мають кращу м'ясну продуктивність. У тушах міститься на 4,1 % більше м'яса.

Дослідженнями встановлено, що недостатня годівля молодняку робить промислове схрещування мало або навіть зовсім неефективним.

Дослідами Інституту свинарства УААН доказано, що при підвищенні рівня протеїну в раціоні на 25 % прирости помісних підсвинків підвищуються на 8-25% у порівнянні з чистопородними тваринами.

О.Прокопенко [5] повідомляє, що при відгодівлі помісних підсвинків (велика біла х ландрас) в раціоні яких були корми тваринного походження, за енергією росту переважали чистопородних свиней великої білої породи, а при використанні раціонів, які складалися виключно із рослинних білків, суттєвої різниці між цими групами тварин не спостерігалось.

Вивчення ефективності промислового схрещування маток великої білої породи з кнурами породи ландрас у результаті проведених досліджень виявилось, що при однаковій добрій годівлі і утриманні маток у період поросності та підсисний період сприяє підвищенню багатоплідності на 1 поросля або 10,2 %, крупноплідності на 0,1 кг або 8,5 % і молочності маток на 7,25 кг або 13,2 %. При відлученні у 2-місячному віці помісні (двопородні) поросята були важчими і мали живу масу 16,3 кг., тоді як чистопородні – 14,8 кг.

У результаті проявлення гетерозису помісний молодняк, поставлений на інтенсивну відгодівлю, у порівнянні з чистопородним був більш придатним для виробництва високоякісної свинини і відрізнявся більш високою оплатою корму та енергією росту.

Проведені дослідження дають можливість зробити висновок, що при інтенсивній

відгодівлі чистопородного і помісного молодняку за короткий строк можна отримати високі результати.

Помісі (велика біла х ландрас) у порівнянні з чистопородними ровесниками великої білої породи при знятті з відгодівлі у 6,5 місяців мали більшу на 2,6 кг (3 %) живу масу і більші на 19 г (3,5 % середньодобові прирости. Вони на 1 кг приросту використовували корму на 0,21 корм. од. менше і, відповідно, мали на 4,1 % вищу оплату корму.

Помісні тварини – велика біла х ландрас – переважають не лише за м'ясністю, але й підвищеною забійною масою, забійним виходом, а також довжиною туші.

Результати обвалки правої півтуші кожної тварини показали, що помісі від схрещування маток великої білої з кнурами породи ландрас дають вищий вихід м'яса (57,6 %) за рахунок зменшення виходу сала і кісток, найменша товщина шпику 28 мм і найбільша площа «м'язового вічка» – 31,15 см², яка характеризує розвиток найбільш цінної філейної частини туші.

Результати досліджень ще раз підтверджують, що при промисловому схрещуванні свиней великої білої породи і ландрас помісі мають достатньо високий рівень відгодівельної і м'ясної продуктивності.

Раціональним вибором конкретних порід і породних поєднань для отримання товарних помісей можна суттєво вплинути на кількість і якість виробленої продукції.

Список використаних джерел

1. Никитченко И. Н. Гетерозис в свиноводстве. ЛВО : Агропромиздат, 1987. 214 с.
2. Луценко В. Відгодівельні та м'ясні якості при міжпородному схрещуванні. *Тваринництво України*. 1995. № 8. С. 11.
3. Півняк Н. В. Двух- и трёхпородное скрещивание свиней крупной белой породы и породы ландрас. *Свиноводство*. 1998. № 9. С. 33-35.
4. Рибалко В. П., Буркат В. П. та ін. Генофонд, оцінка та використання свиней. Київ : Асоц. Україна, 1994. 128 с.
5. Прокопенко О. Ефективність різних варіантів схрещування свиней. *Тваринництво України*. 2000. № 12. С. 13-14.

